

O perspectivă muzical-interpretativă a rolului lui Nadir din opera *Les pêcheurs de perles* de Georges Bizet

Asist. drd. Florin-Adrian Mărginean
Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați
florin.marginean@ugal.ro

Abstract

In this article, I describe the process of impersonating the role of Nadir from “Les Pêcheurs de perles” opera by Georges Bizet. It is always a beautiful journey to “give birth” to a new character, because there are so many ways to create one. There is always a mix between what the music tell us and what the words mean. But the most important things are the feelings that guide us to choose a certain vocal color for a phrase or to accentuate a certain word, to add more meaning.

My perspective towards Nadir is based on my own performance and my own way to see it, of course, only after studying very well the score and put in practice the things that cannot be changed.

Key words: *character, music, phrase, words, feelings*

Procesul de „căutare” al unui personaj poate fi anevoios, dacă el nu este privit interconectat cu mijloacele pe care le avem la dispoziție. Atât textul, cât și muzica, vin să îl contureze și să îi dea direcția generală. Totuși, propria viziune și gradul de afectivitate posedate de interpret pot crea o nouă abordare asupra aceluiași personaj.

Opera *Pescuitorii de perle* de Georges Bizet a fost scrisă de compozitor ca în genul operei comice, cu dialoguri vorbite. După premiera

din 30 septembrie 1863, la *Théâtre Lyrique* din Paris, Bizet le-a înlocuit cu recitative.

Ca stil componistic, lucrarea conține multe elemente împrumutate de la Gounod, după cum au observat și criticii vremii: „his influence... was duly pointed out by the critics” (Lesley A. Wright, 1993, 13: p.36). De asemenea, i s-a imputat imitarea lui Wagner: „Bizet was taken severely to task for imitating Wagner” (Winton Dean, 1948, p. 45). Pe de altă parte, lui Berlioz i-a făcut o impresie deosebită această operă: „Among those on whom *Les pêcheurs de perles* made a favourable impression was Berlioz” (Douglas Charles Parker, 1926, p. 35-36).

Această operă a trecut testul timpului, făcând la ora actuală parte din repertoriul tuturor teatrelor importante, iar duetul dintre Nadir și Zurga este una dintre cele mai cunoscute lucrări muzicale clasice din toate timpurile.

Libretul operei, scris de Eugène Cormon și Michel Carré, descrie, în ambientul exotic al Insulei Ceylon, povestea de dragoste dintre Léïla, o preoteasă hindusă și Nadir. Mai mult decât atât, este vorba despre două jurăminte încălcate, după cum este bine surprins într-una dintre biografiile lui Bizet: „by falling in love, Léïla and Nadir, in the Bizet opera, are simultaneously breaking their own vows.” (Hugh MacDonald, 2014, p. 74). Așadar, Léïla și Nadir, prin faptul că se îndrăgostesc, își încalcă jurămintele depuse. Ea își încalcă jurământul de a rămâne castă, în calitate de preoteasă, iar el, jurământul depus împreună cu Zurga de a renunța la iubirea pentru Léïla.

În actul întâi, pescuitorii de perle cântă despre teama lor de aventurare în adâncul mării, în scopul căutării perlelor. Zurga apare, înștiințându-i despre necesitatea alegerii unui lider. Aceștia îl aleg chiar pe el. Întoarcerea lui Nadir din pribegia prin pădure este întâmpinată cu bucurie de Zurga, aducându-și

aminte amândoi de vremurile trecute, când se îndrăgostiseră de aceeași femeie, preoteasa Léïla. Ei jură să rămână prieteni, renunțând la iubire.

Pentru siguranța pescuitorilor, preotul Nourabad aduce o tânără preoteasă castă, care se va ruga zeului Brahma pentru succesul misiunii lor. Ea depune jurămintele de păstrare a castității și de a se ruga pentru siguranța pescuitorilor. În acest moment al ceremonialului jurămintelor, Nadir și Léïla se recunosc, în tăcere, unul pe celălalt. Ea este condusă în templu pentru a se ruga, iar Nadir, rămânând singur, rememorează clipele petrecute cu iubita sa.

Trezit de rugăciunile ei din templu, Nadir o strigă, între ei producându-se, la distanță, o reconectare.

În actul al doilea, Nourabad o anunță că se poate odihni, deoarece și-a îndeplinit misiunea. Ea se teme că va rămâne singură în templu, dar Nourabad îi readuce aminte jurămintele depuse și menirea sa. Ea îi arată că este capabilă să își onoreze jurămintele, povestindu-i episodul din copilărie, când a ascuns un fugar, protejându-l de inamici. Acesta i-a lăsat drept mulțumire un colier, pe care ea îl poartă mereu. Preotul pleacă, iar Léïla rămâne singură, amintindu-și de momentele de iubire dintre ea și Nadir.

Apare Nadir, fremătând de pasiune. O înduplecă și pe ea să cedeze declarațiilor lui, iar venirea lui Nourabad îi găsește pe amândoi, în templu. El pune pe seama faptei lor declanșarea furtunii. Deși condamnați, cei doi sunt iertați inițial de Zurga, dar, când Nourabad îi scoate voalul preotesei și află că este chiar Léïla, Zurga îi condamnă pe amândoi la moarte.

În al treilea act, Léïla vine la Zurga și îi cere îndurare pentru Nadir. Gestul ei denotă o iubire imensă și lucrul ăsta îl enervează și mai tare pe lider. Atunci, ea, înainte de a fi condusă spre rug, îi dă colierul unui pescuitor, pentru a fi înmănat mamei sale. Zurga surprinde acest gest și, fără să fie văzut, fură colierul, recunoscându-l. El era fugarul salvat de tânăra preoteasă.

În fața rugului, cei doi îndrăgostiți își așteaptă sfârșitul. Deodată, se produce o mare agitație din cauza izbucnirii unui incendiu, ce mistuie tot satul. Lumea fuge, speriată, iar Zurga îi dezleagă pe cei doi, îi înapoiază colierul Léilei și le spune să fugă cât mai curând.

Îndrăgostiții se îndepărtează, în timp ce Zurga, rămas singur, pierzând și prietenia și iubirea, se omoară.

Intrarea lui Nadir, în actul I, este întâmpinată cu multă căldură de către căpetenia satului, Zurga, prietenia celor doi fiind reînviată de această revedere. Suspansul acestei revederi este subliniat prin prezența unui lanț de acorduri micșorate în orchestră, premergătoare intervenției tenorului. Prima frază a lui Nadir, scrisă în caracter recitativic, prezintă, la final, rezolvarea tensiunii acestor acorduri, ce se „topesc” în tonalitatea Re bemol major.

Schimbarea de tempo în allegro, cu tremolo-ul viorilor, anunță, de asemenea, schimbarea de caracter a muzicii. În aceste fraze, Nadir descrie experiența sa din pribegie prin pădure, unde a învățat să trăiască în sălbăticie, ca într-un fel de călătorie inițiativă, din care s-a întors îmbogățit de noi cunoștințe. Frazele legate, în piano, au caracter narativ și retrospectiv:

Des sa - va - nes et des fo - rêts Oû les tra - queurs ten - dent leurs rêts,

Ex. 1

Ele trebuie executate cu căldură și flexibilitate vocală, dar, totodată, cu emisie incisivă care să evidențieze ideea de sălbăticie. Asemenea exemple de sonorități incisive trebuie să se regăsească mai ales pe cuvintele ce denumesc animale sălbatice: „tigre”, „jaguar”, „panthère”, pentru sublinierea ideii de asprime a mediului sălbatic.

Momentul este construit cu măiestria redării experienței sălbatice. Întâi frazele au indicația piano, cu crescendo pe mersul treptat ascendent, ce redă starea de urmărire și pândă, pentru ca impactul major să fie păstrat

sincronizării textului ce descrie animalele întâlnite cu indicația forte a vocii și cu prezența salturilor vocale.

Întregul moment descriptiv al lui Nadir se încheie cu dorința sa de a da mâna cu toți, extaziat de ideea revenirii acasă. Zurga îi împărtășește entuziasmul, dar îl interoghează despre respectarea jurământului referitor la Léïla. Ei, fiind amândoi îndrăgostiți de ea, și-au promis să renunțe la iubirea lor, pentru a nu-și strica prietenia. Răspunsul lui Nadir este evaziv: „De mon amour profond, je su me rendre maître”. În acest răspuns, Nadir menționează întâi dragostea sa profundă pentru Léïla și abia apoi faptul că a reușit să și-o stăpânească.

Nadir insistă că el crede că, la un moment dat, amândoi își vor aminti ultima lor călătorie și popasul în portul Candi, unde au întâlnit-o pe Léïla. Această proiecție în viitor a lui trebuie încărcată, la nivel vocal, de lirism și sensibilitate. Apogeul pe cuvântul „l’âge”, pe nota fa, exprimă convingerea personajului că impactul pe care l-a avut Léïla asupra lor va transcende timpul.

Ex. 2

În acest fel, el îl reintroduce și pe Zurga în atmosfera vechii amintiri. Fraza incipientă a duetului, „Au fond du temple saint”, intonată de tenor, trebuie „izvorâtă” din adâncul trăirilor profunde ale personajului, cu măiestria transmiterii frământării sale interioare. Motivul muzical este repetat de trei ori, de fiecare dată la distanță de un interval de cvartă perfectă ascendentă. Acest lucru trebuie să se concretizeze într-o manieră interpretativă cu caracter ascendent al stărilor și vocalității, care evoluează spre fraza care descrie apariția Léïlei : „Une femme apparait”:

Ex. 3

Pe acompaniamentul arpeggiat intonat de orchestră, Nadir continuă cufundarea în amintirea zilei întâlnirii Léilei, multitudinea detaliilor reținute făcând dovada unei amintiri încă vii. El relatează cum mulțimea s-a plecat în fața ei, privind-o cu surprindere și șoptind faptul că a venit zeița, care din umbră se ridică și își întinde brațele. Starea lui Nadir este încărcată de sensibilitate și emoție, lucru ce trebuie să se facă simțit la nivel vocal, mai ales că fiecare propoziție a frazei descrise mai sus este delimitată la nivelul scriiturii muzicale de pauze. Acest lucru indică freacățul interior al lui Nadir, datorat puternicei impresii pe care preoteasa i-a făcut-o. Vocal, pauzele trebuie să ia forma unor respirații aparent fugitive, dând impresia unor cezuri, ce nu întrerup continuum-ul planului textual.

Celebra temă muzicală în tonalitatea Mi bemol major de pe versurile „Oui c'est elle, c'est la déesse” este cel mai cunoscut fragment al operei, datorită căruia capodopera lui Bizet a câștigat în popularitate:

p
Oui, c'est el - le, C'est la dé-
/8
-es - se plus char - mante et plus bel - le,

Ex. 4

În acest duet, cei doi bărbați jură să rămână prieteni, renunțând la iubirea comună pentru Léila. Cu toate acestea, versurile descriu într-o proporție covârșitoare însușirile pozitive ale Léilei, dovadă clară că cei doi resimt încă iubirea pentru tânăra preoteasă. De asemenea, această temă muzicală va fi folosită în diferite contexte, elementul comun fiind simbolizat de ideea generală de jurământ, ce va traversa întreg spectacolul, pe toate planurile relațiilor interumane ale personajelor. Totodată, această temă ar putea-o reprezenta pe Léila, mai ales că linia ei melodică se „naște” din

dorința celor doi bărbați de a o descrie pe tânăra preoteasă. Ea devine liantul dintre cei doi, motivul care îi unește și îi și desparte, deopotrivă, dar, mai ales, motivul pentru care Nadir și Zurga sunt, măcar pentru acest moment, pe aceeași lungime de undă.

În cazul acestei prime intonări a temei, cei doi bărbați descriu frumusețea și nota de mister a preotesei, ce poartă un voal pe chip. Mersul treptat ascendent pe fraza „plus charmante et plus belle” evidențiază avântul afectiv al celor doi, ce trebuie bine susținut tehnic, printr-un bun suport corporal al sunetului și o emisie bine „pozată” în mască.

De asemenea, la a doua reluare a temei, remarcăm sugestivă suprapunere a cuvântului „descend” cu sensul descendent al cursului melodic.

Ex. 5

Apogeul temei muzicale este reprezentat de nota si bemol din octava a doua, intonat de tenor, pentru care trebuie realizată în prealabil o respirație adâncă și o bună plasare a sunetului, având în vedere atacul direct. Acest climax pe plan muzical coincide cu exaltarea celor doi bărbați, seduși de amintirea voalului ușor căzut al preotesei, ce a trezit în ei speranța zăririi chipului adorat:

Ex. 6

Mersul treptat al cursului melodic pe această cunoscută temă muzicală ar putea reprezenta o metaforă muzicală a delicateții și gingășiei Léilei.

Pe același acompaniament arpeggiat al orchestrei, Nadir și Zurga continuă nararea episodului întâlnirii preotesei, prin fraze recitativice intercalate. Ei descriu cum Leïla își face loc prin mulțime și ei nu reușesc să

îi zărească chipul. Starea de grație și senzația de dilatare a timpului creată de acompaniamentul arpeggiat și mersul treptat al frazelor vocale dăinuie pe tot parcursul prezenței Léilei în amintirea lor. Vocalitatea trebuie însoțită de căldură și rotunjime, lucruri ce conferă vocii noblețe și efect de ecou, sonoritate ce ajunge la auditor într-un mod mult mai profund, debarasat de aspectul epatant.

De la fraza „elle fuit”, când ea dispăre, Nadir este scos din starea de transă de amintirea vrajbei ce s-a pornit între ei din acel moment al afecțiunii prezentate de amândoi pentru aceeași femeie. Pe lângă incisivitatea discursului vocal, cu salturi intervalice mari, totodată și acompaniamentul se schimbă, orchestra realizând tremolo-uri în forte, ce sugerează agitația și furia ce s-a născut din acel moment în sufletele personajelor. Vocal, trebuie să se simtă trecerea de la lirismul frazelor de linie precedente la impulsivitatea celor de acum, printr-o emisie incisivă, în direcția spinto.

Dialogul este detensionat de Zurga, care îi reamintește cum nimic nu trebuie să stea în calea prieteniei lor. Acompaniamentul se repliază pe modelul acordurilor arpeggiate, iar ei jură să rămână prieteni.

Tema cunoscută se reia în Tempo I, pe alte versuri de această dată, ce fac referire nu numai la calitățile Léilei, dar și la ea ca element unificator între cei doi. Totodată, se reiterează ideea jurământului, pe care se învoiesc amândoi să îl respecte.

După încheierea duetului, Zurga se însuflețește la venirea pretesei ce urmează să se roage pentru siguranța pescuitorilor și îi explică și lui Nadir, cum ea trebuie mereu să stea ascunsă sub voal și să se roage.

Apariția Léilei (a cărei identitate este încă necunoscută) se realizează pe tema din uvertură, dar, totodată, și pe tema duetului celor doi. În acest fel, se poate întări ideea că tema aceea îi aparține ei, descriind-o, dar, în același

timp, ea apare într-un moment în care este vorba tot despre ideea unui jurământ: de data aceasta, cel al Léilei cu propria menire de preoteasă.

Ritualul jurămintelor depuse de Léila recurge firesc, până în momentul în care Zurga îi prezintă Léilei consecința nerespectării jurământului: moartea. Atunci, Nadir exclamă „O, funeste sort!” („O, soartă funestă!”), ca pentru sine, lucru ce trădează ori faptul că a urmărit-o, din iubire, ori că, pur și simplu, i-a recunoscut glasul.

Dovada legăturii afective dintre Léila și Nadir este evidentă prin imediat următoarea ei replică: „Ah! C'est lui!” („Ah, el este!”), ce arată faptul că îl recunoaște imediat după voce și îl denumește prin pronume personal, lucru ce trădează cum „el”, „acela” este nucleul frământării și gândurilor ei.

După încheierea ceremoniei jurămintelor, Nadir, singur, se frământă în urma reîntâlnirii Léilei. În recitativ, agitația lui Nadir este susținută orchestral de tremolo-uri. Salturile intervalice din discursul său muzical dovedesc lipsa de calm și fluxul continuu al gândurilor sale, ce se rostogolesc, amestecându-se într-un amalgam din care singurul fir conducător este dorința sa continuă de a o revedea și auzi pe tânăra preoteasă. În primele fraze, el descrie impactul puternic pe care l-a avut auzul vocii ei. Extazul ce îl cuprinde ia o turnură descendentă, atât ca informație textuală, cât și muzical, când realizează că, din cauza pasiunii sale arzătoare, i s-a întâmplat de nenumărate ori să i se pară, în van, că vede chipul ei.

După aceea, conchide că e doar delir, căutând să îndepărteze din trăirile sale zbuciumul nesiguranței, modulația în tonalitatea La minor evidențiind deznădejdea sa. Corzile au o intervenție tot în aceeași tonalitate, la unison, ca ecou al stărilor lui Nadir.

În același fel, după fraza în care spune că ar fi trebuit să îi spună tot lui Zurga, deoarece probabil că știe deja tot, intenția sa pozitivă este însoțită

de modulația frazei sale în tonalitatea Do major, situație redată imediat de orchestră, printr-un pasaj în aceeași tonalitate.

Tot acest carusel emoțional al personajului trebuie susținut de intenții teatrale și vocale bine direcționate, cu „nașterea” vizibilă a gândului premergător atitudinilor scenice.

De la secțiunea *largo* a recitativului, starea personajului se stabilizează, deoarece, deși cu același acompaniament în tremolo al corzilor, totuși frazele sale muzicale sunt încărcate de lirism. În ele, Nadir descrie cum, de fapt, mânat de puternica sa pasiune pentru tână preoteasă, el și-a încălcat jurământul, deoarece, în tot periplul său, nu a făcut decât să o urmărească pe Léïla.

În această secțiune, freacățul crescând al lui Nadir este evidențiat prin frazele scurte, întrerupte de pauze dese. Acest lucru, la care se adaugă caracterul muzical ascendent al frazelor, ce prezintă chiar și cromatisme în ultimele ipostaze, subliniază ideea de urmărire a traseului iubitei sale:

Et ca-ché dans la nuit et sou - pi - rant tout pas J'é - cou - tais ses doux chants

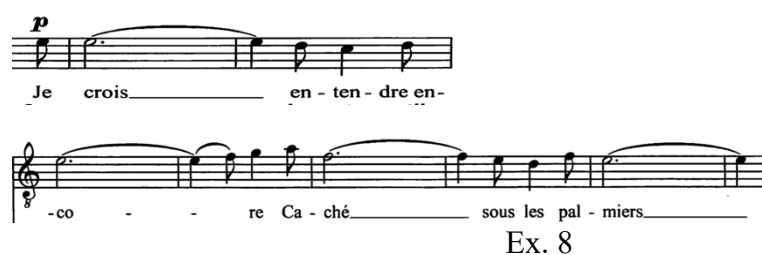
Ex. 7

Penultima frază a recitativului, „J’écoutais ses doux chants” („Ascultam cântecele ei dulci”) intonată pe tensiunea acordului micșorat fa#-la-do#, conduce la așteptarea regăsirii imediate a rezolvării în tonalitatea Sol major. Totuși, Bizet preferă să realizeze modulația în tonalitatea La minor, în ultima frază a recitativului, ca o resemnare pe cuvintele „emportés dans l’espace” („pierdut în spațiu”), ce creează trecerea de la planul activ al urmăririi Léïlei, la cel imaginativ și retrospectiv asupra sentimentului său de iubire.

Introducerea orchestrei în ritm ostinato, cu același motiv repetat de 6 ori, transmite ideea de dor sau gând obsedant al personajului. Întreaga arie

este scrisă în tempo-ul andante, cu 2 strofe cu versuri diferite, dar identice melodic, încheiate cu o codă.

Prima frază a lui Nadir trebuie să dea senzația de continuare și preluare a ritmului ostinato al orchestrei, ca materializare a gândului ce a precedat manifestarea frazelor. Acel piano tocmai la lucrul acesta se referă, nu atât la nuanța piano în sensul său propriu, ci la senzația de continuitate, ce nu trebuie să se întrerupă odată cu fraza incipientă a lui Nadir:

Ex. 8

Cum toată aria lui Nadir este despre amintirea Léilei și a vocii ei fermecătoare, vocalitatea tenorului nu trebuie să fie atât de concretă și prezentă. Sonoritatea trebuie încărcată de spațiu de rezonanță, pentru a nu cădea în capcana epatării și a nu livra sunete ce ies din contextul unitar al întregii arii. Ea trebuie să dea senzația de flux muzical continuu, neîntrerupt, fără început și final, în acord cu atmosfera redată și în scenă de lumina albastră, ce anunță lăsarea serii.

Foto 1¹

Orchestra deschide demersul rememorativ al lui Nadir, la fel cum tot ea îl încheie la finalul ariei, creând într-un mod delicat această „breșă”, ce suspendă acțiunea. Un element ce adaugă o senzație sonoră inedită în această arie este exotismul său la nivel muzical, dovedit prin realizarea ariei pe nota mi, în modul frigian.

Ca „artificiu” vocal, ce conferă senzație de plutire și suspendare a frazelor ariei, se poate folosi întârzierea pronunției silabei de pe nota la din octava a doua. O mică cezură este necesară pentru a evidenția prin anticipare începerea unui nou vers, dar, mai ales, pentru a crea un dinamism interpretativ, contrar scriiturii muzicale.

Astfel, deși fraza cuprinde mers treptat ascendent, urmând ca abia pe timpul întâi al noii măsuri să urmeze cursul descendent, totuși, vocal, diminuendo-ul se realizează încă de pe ultimul timp al măsurii cu mers ascendent, ce cuprinde climaxul pe nota acută. Acest lucru îmbogățește interpretarea la nivel estetic și „salvează” aria de capcana egocentrică a etalării vocale.

Nadir este trezit din această stare de reverie de intervenția lui Nourabad, care o invită pe Léila să își înceapă rugăciunea. Când începe să cânte, el este din nou atras și emoționat, exclamând „Ciel! Encore cette voix” („Doamne! Din nou această voce”).

Intervențiile sale în timpul ariei Léilei sunt pline de avânt și iubire. Îi declară că este pregătit să îi ofere viața sa pentru a o proteja și o îndeamnă să nu se teamă. Apogeul pe nota la diez din octava a doua, pe fraza „Pour te défendre” („Pentru a te apăra”), este plasată tocmai pe pronumele „te”, exprimând atenția lui Nadir, ce se canalizează exclusiv asupra Léilei.

---

¹ În poză: Adrian Mărginean în rolul lui Nadir, sursa: pagina de Facebook a *Teatrului Național de Operă și Operetă „Nae Leonard”*, Galați

După rugăciunea intonată în fața tuturor, preoteasa este îndrumată de preotul Nourabad înspre templu. Nadir va pătrunde și el acolo, pentru a o întâlni pe Léila.

El se apropie, fredonând încă din depărtare (din culise) un vechi cântec. Influențele exotice ale muzicii lui Bizet în această operă sunt prezente din abundență în acest chanson. În primul rând, indicația prezenței instrumentului numit guzla (înlocuit fiind de oboi), pentru realizarea introducerii chanson-ului, arată dorința compozitorului de a face trimitere la un mediu exotic. De asemenea, alternanța măsurilor, între 9/8 și 12/8, cât și prezența agilităților doar pe finalul frazelor, sunt tot elemente ce validează exotismul muzical al acestui fragment:

ppp (de très loin)

De mon a - mi - e Fleur en dor- -mi - e _____

Au fond du lac si - len - ci - eux _____

Ex. 9

Harpa va însoți versurile tenorului, care vorbesc despre o iubire neîmplinită, despre iubita, ai cărei ochi pare că îi zărește și în luciul apei. Asemănarea versurilor chanson-ului cu povestea celor doi este una izbitoare, deoarece îndrăgostitul continuă să cânte despre cum iubita este captivă într-un palat de aur și azur, la fel cum Léila este captivă statutului său, nivelul spiritual atins fiind piedică în calea împlinirii amoroase.

O interesantă abordare a punerii în scenă a acestei opere, la *Teatrul Național de Operă și Operetă „Nae Leonard”* din Galați, a fost alegerea regizorului de a-l înfățișa pe Nadir pictat în albastru și pe Léila în auriu. Acest lucru ar putea să facă trimitere la versurile chanson-ului, ca o metaforă a desprinderii lor din vechile legende sau ca o personificare a celor două astre: soarele și luna.

La nivel vocal, interpretul trebuie să posede elemente tehnice bine definite, deoarece linia frazelor, cu menținerea aceleiași note intonate pe mai multe silabe la rând necesită o bună susținere, ce garantează păstrarea unei intonații curate. Totodată, intonarea primei strofe a chanson-ului din culise face dificilă coordonarea cu orchestra, necesitând atenție sporită la păstrarea unui tempo egal.

Din punct de vedere armonic, starea de reverie generată de tonalitatea Re minor, ce domină momentul, este însuflețită de efuziuni exaltante, pe modulația la tonalitatea omonimă, la reluarea versurilor ce descriu ochii iubitei: „Et les doux yeux” („Și ochii dulci”), „Son regard pur” („Privirea pură”). Acest ultim vers al chanson-ului coincide cu întâlnirea efectivă a celor două personaje.

Tensiunea și clocotul afectiv al îndrăgostiților în momentul revederii este personificat de orchestră prin tremolo-ul viorilor, ce transmite agitația lor interioară și prin tempo, ce trece de la allegro (în chanson) la allegro molto.

Primele sale replici sunt cele în care, exaltat de revedere, o strigă pe nume pe iubita sa. Reacția ei este de surprindere, incertitudine și tensiune, sentimente exprimate și pe plan muzical prin intonarea replicii ei pe acordul micșorat cu septimă micșorată fa#-la-do-mi. Răspunsul lui, însă, prin contrast, deși cuprinde aceeași informație textuală, cea a remarcării apropierii fizice dintre ei, fraza „Près d'elle me voilà” apare încărcată de certitudine și fericire, aspecte redade muzical prin modulația la tonalitatea Mi bemol major.

Interacțiunea lor în aceste prime replici cu caracter recitativ ale duetului este destul de învolburată. Léila îl întreabă cum a pătruns în templu, îi pune în vedere că prezența sa acolo îi va aduce moartea și încearcă să îl îndepărteze, invocând jurământul său de preoteasă. El îi răspunde cum Zeii și puterea speranței l-au ghidat spre ea și o imploră să nu simtă teamă și să nu îl respingă. Varietatea modurilor în care el încearcă să o înduplece este redată

și la nivel muzical: lirismul frazei „Ah! Fais-moi grâce” („Ai milă de mine”) contrastează cu accelerarea în crescendo molto a frazei cu valori scurte în mers treptat ascendent „Ne me repousse pas!” („Nu mă respinge”), ce exprimă hotărâre și încercare de a se impune.

Din nou, contrastant, după această replică, încearcă să o înduplece prin lirismul frazelor cu mers treptat, prin care îi explică cum nimeni nu îi poate zări, deoarece e încă noapte. Și orchestra îl susține, interpretând la unison frazele sale, creându-se o ușoară decongestionare a tensiunii precedente.

Totuși, ea nu cedează și îi spune pentru ultima oară să se îndepărteze, moment în care el se resemnează și răspunde printr-un deznădăjduit „Hélas!” („Vai!”).

Foto 2²

Din acel moment, în a tempo, orchestra realizează ca un fel de personificare a precedentului lor dialog precipitat și pasional, cu intercalarea motivelor muzicale scurte, în ritm punctat, la instrumentele de suflat, recreând starea de agitație a Léilei, cărora le „răspund” pătrimile accentuate intonate la corzi, personificând determinarea și hotărârea lui Nadir.

---

² În poză: Lorena Mărginean în rolul Léilei și Adrian Mărginean în rolul lui Nadir. Sursa: pagina de Facebook a *Teatrului Național de Operă și Operetă „Nae Leonard”* din Galați.

Pe acompaniamentul contratimpat al corzilor, ce creează impresia de suspin sau oftat interior al lui Nadir, ca reacție în fața refuzului Léilei, el îi

spune, dezamăgit, pe cunoscuta linie melodică a duetului, cum nu îl înțelege pe el și sentimentele pe care le nutrește pentru ea și nici cât l-a tulburat pe el vocea ei:

Ex. 10

Întregul moment se desfășoară în andante non troppo, într-o notă încărcată de sensibilitate și lirism. Vocalitatea trebuie să fie ușor aerată, plină de senzualitate, flexibilă și mlădioasă, la fel ca linia melodică, ce creează senzația de val, prin alternarea mersului descendent și ascendent al frazelor. Legato-ul trebuie să fie prezent pe tot parcursul momentului muzical, conferind, împreună cu prezența pulsației ternare, eleganța și noblețea unui vals cu caracter melancolic.

O anumită dinamizare a discursului muzical se poate realiza prin a conferi mai mult sens cuvântului „parfumée”, scoțându-l din egalitatea ritmului, prin lungirea primei silabe și accentuarea consoanei „p”.

Climaxul muzical pe fraza „Quand j’écoutais l’âme charmée” („Când am ascultat sufletul fermecat”), prezent pe nota la bemol acut, pe cuvântul „âme”, trebuie să exprime exaltarea și înflăcărea personajului, animat de amintirea momentului „nașterii” sentimentului de iubire în sufletul său.

Căldura vorbelor sale își are ecou în inima iubitei care, pe aceeași linie melodică, îi răspunde cum și ea își amintește de el și de iubirea ce a simțit-o pentru el din acea seară.

Aflând acestea, Nadir reaprinde înflăcărea precedentă, moment în care îi vine și orchestra în susținere cu acompaniamentul agitat al corzilor, cu staccato-uri și valori scurte de note. El îi mărturisește că și-a încălcat promisiunea de a o uita, mânat fiind de puterea iubirii. Frazele scurte și întrerupte de pauze arată precipitarea discursului său, iar apogeul pe cuvântul „fuir”, pe nota la bemol din octava a doua, reprezintă exaltarea sa pe întrebarea retorică ce i-o adresează: „Pouvais-je fuir les beaux yeux que j’aimais?” („Cum aş putea uita ochii iubiți?”).

Léila, animată acum de spusele lui, continuă devoalarea sentimentelor sale profunde, arătându-i, printr-un moment încărcat de lirism, cât de mult a tânjit și ea după el.

Reunirea celor doi pe reluarea frazelor cunoscutului duet se realizează și printr-o contopire la nivel muzical, amândoi intonând tema la unison. Versurile lui Nadir sunt modificate prin dispariția negației la nivelul verbului, exprimând că de data aceasta inima iubitei a înțeles-o pe a sa. Totodată, în această emulație, Nadir urmează avântul iubitei și realizează saltul de octavă, pe si bemol, pe fraza „Ah! Oui ton coeur”.

Frazele finale ale duetului creează frumosul efect de schimbare timbrală, prin încrucișarea liniilor melodice ale celor doi, care preiau,

alternativ, registrele mediu și acut. Este, totodată, în această viziune regizorală, și prima oară când se ating:

Foto 3³

Despărțirea dintre cei doi, după momentul duetului, se încheie cu promisiunea revederii în ziua următoare.

Nourabad, însă, deja i-a surprins, fiind prezent în templu de la ultimele lor declarații. Cei doi sunt prinși și legați, mulțimea cere condamnarea lor la moarte, furtuna a izbucnit, iar ansamblul muzical ce urmează exprimă, în prima parte, gândurile celor doi îndrăgostiți și ale preotului. Cu valori scurte de note, ce exprimă agitație, intervențiile lui Nadir sunt încărcate de revoltă la adresa mulțimii ce îi condamnă și dătătoare de curaj pentru iubita sa, care este înspăimântată. Respirațiile dese între silabele cuvintelor nu trebuie să perturbe păstrarea calmului interior, atât de necesar cântatului.

Apare Zurga, care, neștiind identitatea preotesei, îi eliberează pe cei doi, în virtutea prieteniei sale cu Nadir. În momentul în care îndrăgostiții se reapropie, eliberați, orchestra reia tema duetului Nadir-Zurga, ca un stop-cadru în miezul intensității momentului.

Nourabad întrerupe deznodământul fericit, înlăturând voalul Léilei, deconspirându-i, astfel, identitatea. Zurga se înfurie, iar ansamblul se reia cu mai mult patos, fiind încununat la final de rugăciunea unanimă către zeul Brahma. Aici, liniaritatea frazelor contrastează cu agitația celor precedente. Astfel, gradul de încărcătură spirituală al locuitorilor face să plaseze ritualul religios deasupra oricărui conflict omenesc.

Elementul muzical central în această operă este motivul duetului Nadir-Zurga, pe care îl putem interpreta ca fiind, deopotrivă, motivul Léilei,

---

³ În poză: Lorena Mărginean în rolul Léilei și Adrian Mărginean în rolul lui Nadir. Sursa: pagina de Facebook a *Teatrului Național de Operă și Operetă „Nae Leonard”* din Galați.

al jurământului sau al prieteniei. El se regăsește și la apariția ei în cortul liderului pescuitorilor, înaintea duetului dintre cei doi, dar și după duet, când înmânează colierul pescuitorului, pentru a fi dat mamei ei. Acest motiv este expresia trinomului personajelor principale, care sunt legate între ele în multiple moduri: cei doi între ei, prin relația de prietenie, fiecare dintre ei cu Léila la nivel amoros, dar și legătura Léilei cu Zurga din copilărie, la nivel platonice.

Condamnarea celor doi la moarte este întreruptă de Zurga, ce aduce vestea incendiului. El îi eliberează, astfel, pe cei doi, în timp ce mulțimea fuge să își salveze locuințele. În terțetul ce urmează, cei doi îndrăgostiți își cântă recunoștința și fericirea faptului că sunt liberi. Salturile vocale mari trebuie pregătite cu o bună susținere a respirației și o proiecție incisivă a sunetelor.

După încheierea terțetului, Zurga le indică traseul pe care să îl urmeze pentru a se salva, asigurându-i că va veni și el.

Cei doi se îndepărtează, reluând, la unison, motivul muzical central al întregii opere, pe versuri ce exprimă speranța pe care și-o pun întru viața de iubire și bucurie ce îi așteaptă.

Bibliografie:

Dean, Winton, 1948, *Bizet*, E. P. Dutton and Co., Inc.

MacDonald, Hugh, 2014, *Bizet*, Oxford University Press, New York.

Parker, Douglas, Charles, 1926, *Georges Bizet : His life and works*, Harper and Brothers.

Wright, Lesley, A., 1993, *Journal of musicological research*, vol. 13, Gordon and Breach Science Publishers SA, SUA.

Referințe online:

<https://interlude.hk/the-exotic-other-brought-home-les-pecheurs-de-perles-lakme-and-le-roi-de-lahore/> accesat: 18.09.2022

<https://classical-inquiries.chs.harvard.edu/comments-on-the-pearl-fishers-of-georges-bizet/> accesat: 01.10.2022

<https://interlude.hk/friendship-and-love-georges-bizet-les-pecheurs-de-perles/> accesat: 30.09.2022

<https://www.metopera.org/user-information/synopses-archive/les-pecheurs-de-perles> accesat: 29.09.2022

